

със своя буен нрав Страшимиров атакува устремно, без да брои ударите и без да подбира думите:

“... Ако Пейо Яворов не беше само един песник, ако у него имаше творческа фантазия, той би изживял своя психически кризис с художествено възможване: би погребал първия си опит “Калиопла” в нови построения от поетически образи, които да надхвърлят временното и да търсят вечното в живота. Но той не беше толкова силен... Той изби в затъпяващо отчаяние. Обиждаше го положението му (телеграфист), та стана редактор на македонски вестник и поведе някаква борба, в която съвсем не вярваше... Сега Яворов е едно недоразумение. Стиховете му говорят за психичен трагизъм, за ужасна самота, критиците го рисуват “фигура, приведена напред, сякаш и физическа отвърната от тоя свят”, а всичко туй е заменяне на действителния литературен живот с изкуствен: Яворов е неразделен от най-заурядни литературни среди; той безпогрешно прави кариера и като писател, и като чиновник е един обикновен житейски лъжливец. Обяснение: слаб оригиналитет, писателят остана на кръстопътя; той като човек се повлече от средата си с временното ѝ настроение - груб ламтеж за нажив, положение, а като писател се прави под модернизма във всемирната литература, и в днешното време на велики съмнения намери с простицък български ум само тичане подир сенките на облаците”.³⁹

Че Страшимиров е бил див човек, е добре известно. Между него и Яворов дълги години съществува вражда. Страшимиров пише кратък, унищожителен отзив и за драмата “В полите на Витоша” (Наблюдател, г. II, кн. 9-10). А впоследствие обвинява Яворов, че е взел от него сюжета на “Когато гръм удари”, и последният го дава под съд за клевета, и т. н., и т. н. Описаният погоре епизод е прекалено фрапантен и е плод на лични пристрастия, за да му отдаваме особено значение. Но има и нещо пострашно, което...

VII.

... Което свидетелства за някаква “аберация” на естетическото

39. *Наблюдател*, г. I (1910), кн. 8.